

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Dier&Recht
T.a.v. de heer mr. H. B.
Postbus 14584
1001 LB Amsterdam

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Behandeld door

Datum 31 oktober 2018
Betreft Hokverrijkmateriaal voor varkens

Geachte heer B.,

Hierbij mijn reactie naar aanleiding van uw vragen over de uit te brengen brochure over hokverrijking voor varkens. De vragen gaan over concrete deadlines voor de herziening van de brochure, het opstellen van de richtlijnen en instructies voor de NVWA en het starten van de handhaving.

Ons kenmerk

DGAN-DAD / 18251674

Uw kenmerk

Mail van 4 september 2018

Het belang van goed hokverrijkmateriaal onderschrijf ik. Daarom heb ik de WUR ook opdracht gegeven om te komen tot een brochure met daarin geschikte hokverrijkmateriaal en deze beschikbaar te stellen aan varkenshouders. De brochure komt eind oktober beschikbaar. In de brochure is mede uitgegaan van de aanbevelingen die zijn opgenomen in het EU document 2016/336. De brochure is zodanig van opzet dat dit ook voor de NVWA de mogelijkheid biedt om gericht te handhaven op het aanwezig zijn van geschikt hokverrijkmateriaal. De NVWA zal de handavingsinstructies in kader van dierenwelzijn vanaf 2019 in lijn hebben gebracht met de brochure. In eerste instantie zal de NVWA waarschuwend optreden indien niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor hokverrijking. Later zal de NVWA gebruik maken van andere handavingsmogelijkheden.

Hoogachtend,

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit